

بیانات شفاهیه حضرت عبدالبهاء

(در باعجه بیت مبارک در حیفا، ساعت هفت و چهل و پنج دقیقه شب ۱۵ اگوست ۱۹۱۹)

تا لب دریا رفتم، خیلی اینجا خوش وضعی است چون مثل دریند شیران می‌ماند. در شیران طهران مرغ محله‌ای است که در دریند شیران واقع، بسیار جای با صفائی است. در اوایل امر در سنه ۱۲۶۵ بود، آنجا را جمال مبارک انتخاب فرمودند به جهت این که یک قدری در کنار بود. یک کوهی بود مثل همین کوه کرمل، در دامنه آن جبل باقی بود که نهر آب داشت، خیلی با صفا بود. یک طبقه اعلیٰ بود و باع بود و عمارت بود از آنجا سی چهل پله پایین می‌آمدند طبقه ثانی بود. طبقه ثانی هم باع انگور بود بعمر سی چهل پایین می‌آمدند طبقه ثالث بود، آن هم باع بود پس به طبقه چهارم می‌آمدند. از آنجا آب می‌آمد به آسیاب که دارای چند سنگ بود و از آنجا می‌آمد به دریاچه. جمال مبارک امر فرمودند که در وسط دریاچه تخت بسیار بزرگی از سنگ زدند، سراپرده زدند، آنجا بیرومی بود. چون آن بالا نشته بودی این طبقات در پیش نظر بعد از طبقات دریاچه بود خیلی صفا داشت اما بعد از دریاچه کوه بود و مانع از اطلاع نظر بود. حال فکر اینم که مقام اعلیٰ به این قسم طبقه طبقه نا پایین باشد. مرغ محله صفائی روحانی بود، اوایل امر بود. جمال مبارک در تابستان آنجا تشریف بردنده، احباء، هم شور عظیمی داشتند همیشه صد نفر، صد و پنجاه نفر احباب آنجا بودند و مردم هم می‌آمدند حضور مبارک، تا می‌آمدند اینها را تبلیغ می‌فرمودند. یک عالمی بود جنت اندر جنت یک روحانیت عظیمی بود. شبهای کی مناجات می‌خواند یکی غزل می‌سرود یکی شور و وله می‌کرد خیلی معركه بود هرگز می‌آمد آنجا منقلب می‌شد. جمال مبارک دو ساعت سه ساعت بیانات می‌فرمودند، احسن القصص تلاوت می‌شد بعضی‌ها بودند خیلی پرشور و جذب و وله، از جمله برادر شاطر باشی، میرزا سلیمان نام بود که بعد در خانه سلیمان خان معروف او را گرفتند و در کوچه که می‌بردن آواز می‌خواند:

گر تیغ بارد در کوی آن ماه گردن نهادیم الحكم لله

خیلی خوش صوت بود آیات را به لحن خوش تلادت می‌نمود و در انبار حضور مبارک بود، برادر شاطر باشی بود. محض خاطر شاطر باشی شاه خواست از را رها نماید ولی خود شاطر باشی خیلی اصرار کرد نا آن را شهید کردند. گفت من از این برادر بیزارم این دشمن پادشاه است این بابی است او را به دست خودم خواهم کشت. باری میرزا سلیمان شبهای روزها احسن القصص می‌خواند. احباء، دائمًا تفسیر قرآن می‌نمودند و اخباراتی که از پیش داده بودند بیان می‌کردند و اثبات می‌نمودند که برهان نبوت حضرت

رسول عليه السلام آیات است. جمال مبارک شب و روز حقیقت حضرت اعلیٰ را اثبات می نمودند که برهان اول نزول آیات است که در نص قرآن می فرماید: (۲۹:۵۱) "اولم يكفهم اتا انزلنا عليك الكتاب" و همچنین می فرماید: (۲:۲۳) "و ان كتم في رب متأ نزَلنا على عبادنا فأتوا بسورة من مثله" و همچنین می فرماید: "لَنْ اجْتَمَعَ الْأَنْسُ وَ الْجَنُّ عَلَى إِنْ يَأْتُوا بِمِثْلِهِ" و همچنین لبعض ظهیراً. و همچنین آیات احسن القصص را به نهایت ملاحت چنان تلاوت می فرمودند که حاضرین منجب می شدند. از جمله این آیه را تلاوت می فرمودند "يا سیدنا الاکبر قد فدیت بكلی لك و ما تمنیت الا القتل في سبیلک و السب في محبتک". از جمله "يا قرة العین قل للحورۃ الحجرات یخرجن من غرفاتهن عربانًا و ینعنن علی لحن الكلیم الحبيب". مقصود از این حوریات اسرار الهی است. از جمله: "تالله اتی لحورۃ ولدتني البهاء فی قصر من اليقotte الرطبة الحمرا".

باری، سیدنا الاکبر که حضرت اعلیٰ خطاب به او می فرماید: "قد فریت بكلی لك" یقین است که من یظہرہ الله است چه که دون از استحقاق این خطاب را ندارد. از جمله براهین این احادیث را بیان می فرمودند: "أَنَّ فِي قَائِمَتِنَا أَرْبَعَ عَلَامَاتٍ مِّنْ أَرْبَعَةِ نَبِيٍّ يُوسُفُ وَ مُوسَى وَ عِيسَى وَ مُحَمَّدٌ أَمَّا الْعَلَمَةُ مِنْ يُوسُفَ السُّجْنُ وَ أَمَّا الْعَلَمَةُ مِنْ مُوسَى الْخُوفُ وَ الْإِنْتِظَارُ وَ أَمَّا الْعَلَمَةُ مِنْ عِيسَى مَا قَالَا فِي حَقِّهِ وَ أَمَّا الْعَلَمَةُ مِنْ مُحَمَّدٍ يُؤْتَى بِكِتَابٍ مِّثْلَ قُرْآنٍ". از جمله: "إِذَا ظَهَرَتْ رَأْيَةُ الْحَقِّ لِعَنْهَا أَهْلُ الشَّرْقِ وَ الْغَربِ". از جمله: "فِي سَنَةِ السَّتِينِ يَظْهَرُ أَمْرُهُ وَ يَعْلُو ذَكْرُهُ". و امثال اینها. من مختصر می گوییم، از جمله براهین می فرمودند استقامت است. حضرت رسول می فرماید: "شیبتنی" ، یعنی پیر کرد مرا آیه (۱۱:۱۱۲) "فَاسْتَقَمْ كَمَا أُمِرْتُ". حضرت اعلیٰ در مقابل منکرین در نهایت استقامت مقاومت نمودند، نفس استقامت برهان است. از جمله دلیل حقیقت نقوس مبارکی که مؤمن شدند و جانفشانی کردند و از اکابر و اعاظم ملت بودند از علماء و غیره بودند و قس علیٰ ذلك. جمیع صحبتها بیان حجت و دلیل بود، به قول میرزا موبک سماور در جوش بود و دلهما در خروش سفره مهنا بود و عیش مهیا. یک روز سه نفر شاهزاده آمدند، یکی فرهاد میرزا دیگری سلطان مراد میرزا ثالث عmad الدوله پسر محمد علی میرزا. صبح آمدند تا شام آنجا بودنهر جمال مبارک اینها را تبلیغ فرمودند. این شاهزاده فرهاد میرزا همان فرهاد میرزاست که در زمان ناصرالدین شاه چون حضرت ابی الفضائل و جناب ملا علی اکبر و جناب امین و جناب شیخ رضا را به افتخاری مفترین گرفتند و در خانه نایب السلطنه استنطاق نمودند در مجلس استنطاق حضرت والا فرهاد میرزا با حضرت شیخ نورانی شیخ رضا محااججه کرد که من با بهاءالله دوست بودم و معاشر بودم با یکدیگر شرب می نمودیم چگونه حال شما در حق او چنین

بیانات شفاهیه حضرت عبدالبهاء

(در باغچه بیت مبارک در حیفا، ساعت هفت و چهل و پنج دقیقه شب ۱۵ اکوست ۱۹۱۹)

تا لب دریا رفتم، خیلی اینجا خوش وضعی است چون مثل دریند شمیران می‌ماند. در شمیران طهران مرغ محله‌ای است که در دریند شمیران واقع، بسیار جای با صفائی است. در اوایل امر در سنه ۱۲۶۵ بود، آنجا را جمال مبارک انتخاب فرمودند به جهت این که یک قبری در کنار بود. یک کوهی بود مثل همین کوه کرمل، در دامنه آن جبل باغی بود که نهر آب داشت، خیلی با صفا بود. یک طبقه اعلیٰ بود و باغ بود و عمارت بود از آنجا سی چهل پله پایین می‌آمدند طبقه ثانی بود. طبقه ثانی هم باغ انگور بود بعو سی چهل پله پایین می‌آمدند طبقه ثالث بود، آن هم باغ بود پس به طبقه چهارم می‌آمدند. از آنجا آب می‌آمد به آسیاب که دارای چند سنگ بود و از آنجا می‌آمد به دریاچه. جمال مبارک امر فرمودند که در وسط دریاچه تخت بسیار بزرگی از سنگ زدند، سراپرده زدند، آنجا بیرومی بود. چون آن بالا نشته بودی این طبقات در پیش نظر بعد از طبقات دریاچه بود خیلی صفا داشت اما بعد از دریاچه کوه بود و مانع از اطلاق نظر بود. حال فکر ایم که مقام اعلیٰ به این قسم طبقه طبقه نا پایین باشد. مرغ محله صفائی روحانی بود، اوایل امر بود. جمال مبارک در تابستان آنجا تشریف بودند، احبا، هم شور عظیمی داشتند همیشه صد نفر، صد و پنجاه نفر احباب آنجا بودند و مردم هم می‌آمدند حضور مبارک، تا می‌آمدند اینها را تبلیغ می‌فرمودند. یک عالمی بود جنت اندر جنت یک روحانیت عظیمی بود. شبهای کی مناجات می‌خواند یکی غزل می‌سرود یکی شور و وله می‌کرد خیلی معركه بود هر کس می‌آمد آنجا منقلب می‌شد. جمال مبارک دو ساعت سه ساعت بیانات می‌فرمودند، احسن القصص تلاوت می‌شد بعضی‌ها بودند خیلی پرشور و جذب و وله، از جمله برادر شاطر باشی، میرزا سلیمان نام بود که بعد در خانه سلیمان خان معروف او را گرفتند و در کوچه که می‌بردند آواز می‌خواند:

گر تیغ بارد در کوی آن ماه گردن نهادیم الحكم لله

خیلی خوش صوت بود آیات را به لحن خوش تلادت می‌نمود و در انبار حضور مبارک بود، برادر شاطر باشی بود. محض خاطر شاطر باشی شاه خواست از را رها نماید ولی خود شاطر باشی خیلی اصرار کرد نا آن را شهید کردند. گفت من از این برادر بیزارم این دشمن پادشاه است این بابی است او را به دست خودم خواهم کشت. باری میرزا سلیمان شبهای روزها احسن القصص می‌خواند. احبا، دائمًا تفسیر قرآن می‌نمودند و اخباراتی که از پیش داده بودند بیان می‌کردند و اثبات می‌نمودند که برahan نبوت حضرت

رسول عليه السلام آیات است. جمال مبارک شب و روز حقیقت حضرت اعلیٰ را اثبات می نمودند که برهان اول نزول آیات است که در نص قرآن می فرماید: (۲۹:۵۱) "اولم يكفهم انا انزلنا عليک الكتاب" و همچنین می فرماید: (۲:۲۳) "و ان كنت في رب متأ نزالنا على عبادنا فأتوا بسورة من مثله" و همچنین می فرماید: "لَئِنْ اجْتَمَعَ الْأَنْسُ وَ الْجَنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِهِ وَ لَوْ كَانُ بَعْضُهُمْ لَعْبَةً ظَهِيرًا". و همچنین آیات احسن القصص را به نهایت ملاحت چنان تلاوت می فرمودند "يا سیدنا الاکبر قد فدیت بكلی لك و ما تمنیت الا القتل في سبیلک و السب في محبتک". از جمله "يا فرة العین قل للحوریة العجرات یخرجن من غرفاتهن عربانًا و ینعنن علی لحن الكلیم الحبيب". مقصود از این حوریات اسرار الهی است. از جمله: "تائله انى لحوریة ولدتني البهاء في قصر من اليقotte الرطبة الحمراء".

باری، سیدنا الاکبر که حضرت اعلیٰ خطاب به او می فرماید: "قد فریت بكلی لك" یقین است که من یظهره الله است چه که دون از استحقاق این خطاب را ندارد. از جمله براهین این احادیث را بیان می فرمودند: "آن فی قائمنا اربع علامات من اربعه نبی یوسف و موسی و عیسی و محمد اما العلامة من یوسف السجن و اما العلامة من موسی الخوف و الانتظار و اما العلامة من عیسی ما قالوا فی حقه و اما العلامة من محمد یؤتی بكتاب مثل قرآن". از جمله: "اذا ظهرت رایة الحق لعنها اهل الشرق و الغرب". از جمله: "فی سنة السنتين یظهر امره و یعلو ذکرہ". و امثال اینها. من مختصر می گوییم، از جمله براهین می فرمودند استقامت است. حضرت رسول می فرماید: "شیبتی" ، یعنی پیر کرد مرا آیه (۱۱:۱۱۲) "فاستقم كما أُمِرْتُ". حضرت اعلیٰ در مقابل منکرین در نهایت استقامت مقاومت نمودند، نفس استقامت برهان است. از جمله دلیل حقیقت نقوس مبارکی که مؤمن شدند و جانفشانی کردند و از اکابر و اعاظم ملت بودند از علماء، و غیره بودند و قس علیٰ ذلك. جمیع صحبتها بیان حجت و دلیل بود، به قول میرزا موبک سماور در جوش بود و دلهما در خروش سفره مهنا بود و عیش مهیما.

یک روز سه نفر شاهزاده آمدند، یکی فرهاد میرزا دیگری سلطان مراد میرزا ثالث عmad التوله پسر محمد علی میرزا. صبح آمدند تا شام آنجا بودنهم جمال مبارک اینها را تبلیغ فرمودند. این شاهزاده فرهاد میرزا همان فرهاد میرزاست که در زمان ناصرالدین شاه چون حضرت ابی الفضائل و جناب ملا علی اکبر و جناب امین و جناب شیخ رضا را به افتخاری مفترین گرفتند و در خانه نایب السلطنه استنطاق نمودند در مجلس استنطاق حضرت والا فرهاد میرزا با حضرت شیخ نورانی شیخ رضا محااججه کرد که من با بها، الله دوست بودم و معاشر بودم با یکدیگر شرب می نمودیم چگونه حال شما در حق او چنین

اعتقاد دارید و مقصودش این بود که حضرات را به این افترا در ایمان بلغزند ولی جناب شیخ رضا روح ب له الفداء به کمال قوت و فترت جواب داد که سرکار والا شما به سبب این اقرار خویش مقبول الشهاده نیستند زیرا اقرار به فسق فرمودید، شاهد دیگر پیدا کنید. این است که جمال مبارک بعد به او خطاب می فرمایند که من با تو ملاقات نکردم مگر دو مرتبه در شمیران در مرغ محله و مرتبه دیگر در شهر و در هر دو ملاقات جکعی حاضر بودند. باری، جمال مبارک در مرغ محله در سواپرده مانند دریا پر جوش و شب و روز از آهنگ واطوبی واطوبی ملا، اعلی در خروش، و چون مراجعت فرمودند سفر بدشت پیش آمد. در آنجا در شمیران جمال مبارک بیان و ایمانی ظاهر فرمودند که جمیع از داخل و خارج حیران مانند با وجود آن که مسلم بود که ابداً در هیچ مدرسه داخل نشند بفتاً این طور همه حیران مانندند.

باری، حضرت شیخ رضا بسیار نفس مبارکی بود. حضرت ابی الفضائل روح المقربین له الفداء می فرمایند که ما در استنطاق ملاحظه حکمت می نمودیم لهذا حضرات یعنی نایب السلطنه و وزراء مطمئن نمی شدند، وقتی که نوبت به استنطاق حضرت شیخ رضا شد بدون ملاحظه و حکمت صحبت داشتو بی پرده حقیقت عقائد و تعالیم این امر را بیان کرد و بر خاست و در حضور نایب السلطنه و وزراء نماز کرد و گفت حقیقت امر بهائی را بی پرده و حجاب گفتم ولی ما از فساد ممنوعیم لهذا آنجه مدعیان افترا زده اند دروغ است. نایب السلطنه گفت این پیر مرد راست و درست بیان کرد این سبب نجات ما شد و الا ما را ابداً رها نمی کردند. باری، این نفوس مانند دانهای می مانند که در زیر خاک پنهان شده اند معلوم میست ولی وقتی که انبات شد معلوم می شود. این نفوس مقدسه قدرشان بعد ظاهر می شود. ملاحظه بفرماید آن سطور ناصرالدین شاه و آن غضب نایب السلطنه و آن فرآشتهای پادشاهی و آن میر غضب ها. آن وجود مبارک در مجاس نایب السلطنه به نهایت بشاشت و بلاغت صحبت نمود به لفظ آسان است ولی اگر انسان در همچه موقعی بیفتد می فهمد که جقدر مشکل است. فی الحقيقة حوارین حضرت مسیح بزرگوار بودند، فدائی بودند و به حضرت روح وفا کردند ولکن با وجود این پطرس وقتی که گیر افتاد سه مرتبه به نص انجیل تقدیم کرد، گفت من نیستم و نمی شناسم. باری در چنین مجلسی در حالتی که ناصرالدین شاه در نهایت سفاکی و نایب السلطنه در نهاین بیباکی فراش و میر غضب ها با تازیانه و شمشیر حاضر دیگر معلوم است که این شخص بزرگوار روحی له الفداء، به چه قوتی و به چه روحی صحبت می داشت، این شخص چقدر خالص بود فی الحقيقة آیه مبارکه (۷۲:۳۳) "مَا أَنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجَنَّاتِ فَابْيُنَّ أَنْ يَجْعَلُنَّهَا وَإِشْفَقُنَّ مِنْهَا وَحَلَّهَا الْإِنْسَانُ" را مظہر بود، آنکه کان ظلوماً و جهولاً" یعنی مظلوا و مجھولاً.

بیانات مبارک حضرت عبدالبهاء در بیت مبارک

شب ۱۹ سپتامبر ۱۹۱۹ ساعت هفت و نیم

بعد از ظهور امرالله و ظهور مظہر کلی و اعلاء کلمه الله انتشار ندای الهی، هر وقوعاتی که واقع میشود باید واقع شود، از جمله لوازم است که حکماً باید واقع شود و خدمت به امرالله است. اعظم از قتل چه میشود؟ اعظم از سفك دماء چه میشود؟ به حسب ظاهر اعظم مصائب شهادت است، ولی شجرة مبارکه به خون شهداء آیاری میشود و نشو و نما میکند. همین طور که در دور شمسی فصول اربعه است، فصل بهار است، فصل تابستان است و حرارت شدید است، فصل خزان است که جمیع اشیاء بال و برگش میریزد، فصل زمستان است که انقلاب عظیم است. به حسب ظاهر فصل بهار مفید است و بسی جانپرور است، جمیع اشیاء در نشو و نماست، دشت و صحراء سبز و خرم است، جمیع اشیاء برگ و شکوفه میکند، هر ذی روحی از نسیم بهاری مستغیض میگردد، خون در عروق و شریان دوران میکنند، حیات زنده میشود. تابستان شدید است و موسیم خزان پژمردگی است. موسیم زمستان طوفان است، اریاح شدیده است، برف و بوران است، تگرگ و باران است، انقلاب عظیم است. ولی چون به حقیقت نظر کنی، جمیع فصول به عالم وجود خدمت میکند. بدون آن نمیشود. اگر فصل زمستان نباشد، عالم وجود ناقص است. این انقلاب زمستان است، طوفان زمستان است، شدت سرمای زمستان است، بیخ و بوران است که بهار جان پرور را تشکیل میدهد. اگر این طوفان زمستان نباشد، در بهار عالم وجود خلعت جدید نمییوشد. این لطافت بهار از شدت زمستان است، و همچنین در امر الهی در هر کور بدیع باید مصائب باشد، ایام خوشی باشد، بلایا و محن باشد، رزایای شدیده باشد، تالان و تاراج باشد، قربانگاه عشق تشکیل شود، خونهای مطهره ریخته شود، نفوس مقدسه اسیر شوند، سرور و فرح روحانی حاصل شود، بشارت رحمانی ظهور یابد، شمس حقیقت تجلی کند، بهار روحانی رخ بگشاید، الطاف الهی جلوه کند، نور هدایت بدرخشد، حقایق و معانی ظاهر گردد، پرده ها دریده شود، جمال حقیقی تجلی فرماید، اسرار ریانی کشف گردد، شادمانی ابدی دست دهد، نعراه یا طوبی یا طوبی به عنان آسمان رسد، حنین و بکای مظلومین به اوج اعلیٰ صعود نماید. خلاصه جمیع این وقایع باید بشود، و جمیع این وقایع سبب عزت امرالله است و سبب انتشار نفحات الله و سبب اعلاء کلمه الله است. از جمله اموری که به ظاهر بسیار محزن بود که احباء خون گریستند و به باطن فرح اندر فرح، مسئله اخراج جمال مبارک از ایران بود. اعدا در نهایت سرور و شادمانی و احباب در غایت یأس و حرامانی. جمیع را اعتراف چنان بود که [به علت] خروج جمال مبارک از ایران امر به کلی فراموش و

نسیان شود، زیرا نبود از احباب الْمَعْدُودِ قلیل. جمیع شهید شده بودند. خونهای مطهر احباء روی زمین را رنگین کرد و اگر نفسی از احباء هم بود، بی نهایت در پنهان بود. از طهران تا به بغداد آمدیم، یک نفر احباب در راه نبود، در سی منزل راه یک نفس نبود. حالا خروج جمال مبارک بود که سبب شد اعلاء کلمه الله شد، صیت امرالله منتشر شد، قلوب اعدا مکثت شد، دلهای یاران امیدوار گشت، جانها مستبشر شد، کل احباء به وجود و طرب آمدند. باعث این بود که استقامت کردند، زیرا نفوس جدیدی در ظل امر داخل شد. در جمیع اطراف ایران مؤمنین تازه پیدا شد. اگر این سرگونی نبود نمیشد، این سور و شکوه حاصل نمیشد. اگر به بغداد تشریف نمیآوردند، امر محظوظ شده بود. حضور مبارک به بغداد نفعه ثانی بود. در صور، حیاتی جدید به احباء بخشد. در بغداد کار به جانی رسید که جمیع در نهایت خوف و خشیت بودند از سلطنت جمال مبارک، چون حکم صیف برداشته نشده بود جمیع احباء مسلح در کوچه و بازار میگشتدند و مردم در نهایت اضطراب میترسیدند. جمال مبارک از بغداد به کاظمین تشریف میبردند، منفرداً سوار بودند، و جمیع ماها در رکاب مبارک، یک شکوه عظیمی داشت. جمیع خلق حیران بودند این چه قوتویی است، این چه قدرتی است، این چه عظمتی است. دیگر در جمیع اقالیم ایران ذکری نبود، مگر ذکر بغداد. سالی دویست هزار زوّار میآمد و میرفت به کربلا و نجف و مراجعت میکردند به ایران. در نهایت مبالغه صحبت میداشتند که حضرات بهائیان در بغداد چنین اند، چنین اند. خیلی مبالغه میکردند. این بود که ناصرالدین شاه را خوف برداشت و ملاحظه کرد که مأمورین ایران و مجتهدين کربلا و نجف و شیعیان بغداد مقاومت نمیتوانند نمایند. روز به روز امر در علو است. از شدت خوف مراجعت به اسلامبول کردند. کوشیدند. میرزا حسین خان شب و روز در اسلامبول کوشید. مخابرہ بین طهران و وزارت خارجه ایران و وزارت خارجه عثمانی شد. نهایت ناصرالدین شاه بذاته به خط خود نامه‌ای به پادشاه عثمانی نوشت که مملکت من در خطر است و بغداد مجاور ایران. خواهش من این است که شا بهائیان را بگیرید و تسليم حاکم کرمانشاه کنید. عمادالدوله، حاکم کرمانشاه، با جیشی می‌اید و حضرات را در حدود تسليم میگیرد. حکومت عثمانی این خواهش را قبول نکرد. خواهش ثانی ناصرالدین شاه این بود که اقلًا از حدود ایران ابعاد شوند، نزدیک حدود ایران نباشند. سالی دویست هزار زوّار میروند به بغداد. بسیاری از اینها بهائی میشوند. لهذا خواهش من این است که جمال مبارک را از بغداد حرکت دهد. این بود که فرمان عثمانی آمد در نهایت احترام که اقتضا چنین میکند که به اسلامبول تشریف بیآورید. این است اساس هجرت جمال مبارک از بغداد به اسلامبول.